INTRODUCERE ÎN JURNALISMUL SPORTIV

Cristian GHENA

1. **Jurnalismul sportiv – o industrie contemporană.** Binomul sport-jurnalism sportiv este, fără îndoială, indisolubil legat în condiţiile propuse de mediul concurenţial al sec.XXI. Atât sportul, cât şi jurnalismul sportiv au intrat în competiţie pentru obţinerea unui loc mai bun în clasamentul preferinţelor publicului consumator, ori o mai bună „cotare" pe piaţă.

Dacă la început sportul a fost tratat doar ca un fenomen pur referitor la amuzament, distracţie, petrecere de timp liber, în schimb, sportul actual, fie că vorbim de fotbal, baschet, atletism, handbal, baseball sau altă activitate sportivă, a devenit eminamente profesionistă la nivelurile de performanţă. Epoca muncitorilor care după opt ore de program veneau direct din secţie şi schimbau salopeta cu echipamentul sportiv a apus de mult. Astfel de clişee par astăzi inimaginabile, dacă ţinem cont de ritmul de desfăşurare, exigenţele de pregătire şi de competiţie propuse de marea performanţă.

La rândul său, jurnalismul sportiv a ţinut pasul cu sportul. Articolele scrise doar pentru plăcere proprie au devenit cadenţate, au căpătat formă, ritm, culoare. Formele de presă s-au diversificat, iar cerinţele publicului consumator în direcţia jurnalismului sportiv s-au accelerat şi ele, direct proporţional cu dezvoltarea şi expansiunea sporturilor. Practic, în această relaţie, sport-jurnalism sportiv, cele două acţionează în egală măsură, fiind în relaţie de egalitate şi de cooperare. Cu toate că de multe ori există dezbateri care generează păreri contradictorii, sportul şi jurnalismul sportiv se ajută reciproc şi păşesc împreună pe noi planuri. Cred că un scenariu în care sportul actual nu ar beneficia de o presă pe măsură ar fi de neimaginat.

Concluzia că sportul reprezintă o mare industrie, defalcată pe subdomenii de activitate, atrage implicit şi o altă axiomă, care validează ipoteza jurnalismului sportiv ca industrie de sine stătătoare, dar strâns legată de industria sporturilor.

Materialele realizate de jurnaliştii sportivi se deosebesc structural de cele realizate de confraţi care au alte domenii de desfăşurare.

Temele de cercetare legate de jurnalismul sportiv au fost până acum destul de puţin abordate. În acest sens, ţinând cont de perspectivele oferite de domeniul atât de vast al jurnalismului sportiv, considerăm că lipsa materialelor de specialitate nu este decât o invitaţie pentru a parcurge împreună fascinaţia cercetării şi teoretizării practice a jurnalismului sportiv.

2. Rolurile şi funcţiile jurnalismului sportiv. Ca activitate de sine stătătoare, jurnalismul sportiv se prezintă drept o sumă de valori comune, de idei, noţiuni, teme abordate sau chiar principii. Desigur că majoritatea cititorilor se vor întreba când va apărea, în cuprinsul prezentului tratat, o definiţie a jurna-

lismului sportiv. Autorul îşi rezervă însă dreptul de a considera că definiția jurnalismului sportiv reprezintă un act de creație al fiecăruia dintre cei care parcurg aceste rânduri şi care va căpăta contur numai după lecturarea în întregime a materialului. După cum ne spune Grigore Băjenaru în cartea *Cişmigiu et comp.* (1942), „definiția este cel mai greu lucru de reținut şi care niciodată nu reuşeşte să definească pe de-antregul obiectul la care face referire".

Rolurile jucate de jurnalismul sportiv contemporan se pot traduce în activitățile prin care presa de sorginte sportivă devine utilă, în condițiile în care societatea îşi exprimă, la rândul ei disponibilitatea de a plăti acest serviciu public al jurnalismului sportiv. Prezentăm schematic cele şase roluri ale jurnalismului sportiv, decelate de autor la ora efectuării acestui studiu: Mediator; Ordonator; Pedagog; Comentator; „Nebun al regelui"; Conservator.

Vom încerca să detaliem caracteristicile fiecăruia dintre rolurile descrise succint *supra*. Înainte de startul acestui demers, facem totuşi precizarea că aceste şase roluri sunt fiecare la fel de importante. Jurnalismul sportiv nu poate clasifica respectivele unghiuri în funcție de importanță. Singurul care poate ierarhiza la un moment dat este subiectul ce apare şi căruia i se potriveşte mai bine o abordare sau alta. Jurnalismul sportiv este, dacă acceptați metafora, un fel de actor care joacă unul din cele şase roluri de mai sus, în funcție de scena pe care trebuie să se desfăşoare. Desigur că împletirea rolurilor e cvasitotală în jurnalismul sportiv.

Din punct de vedere teoretic, iată cum arată cele şase roluri ale jurnalismului sportiv contemporan:

a) Jurnalismul sportiv joacă rol de mediator între societate şi realitate. Nu de puține ori publicul manifestă o anume nerăbdare. Suporterii doresc ca echipa lor să aibă rezultate imediate. Suporterul însă nu are timp să meargă la antrenamente şi nu e dispus să crediteze cu răbdare echipa sau sportivul favorit. Omul de presă este însă obligat, pentru a presta un act jurnalistic de calitate, să vadă nu doar evenimentul sportiv în sine, ci şi ceea ce este înainte şi dincolo de încheierea acestuia. Jurnalismul sportiv ajunge în situația privilegiată de a deține mai multe amănunte care pot explica reuşita sau nereuşita din arena sportivă. Pe de altă parte, reciproca este şi ea valabilă. Medierea se poate face şi în sens invers. Sportivul nu are posibilitatea să cunoască trăirile publicului, sentimentele sale de bucurie sau de amărăciune care sunt declanşate de rezultatele sportive. Jurnalistul nu este altceva decât un suporter, el însuşi un consumator, care însă a avut şansa să devină profesionist în această branşă.

b) Jurnalismul sportiv are rolul important de ordonator. Jurnalistul sportiv este supus unui veritabil bombardament de ştiri, amânunte, posibile subiecte pe care le poate folosi. Marea artă a jurnalistului intervine, în primul rând, la trierea informațiilor ce le trimite către public. Pe de altă parte, nu

trebuie uitată eterogenitatea publicului, dar şi faptul că sportivii despre care se fac materiale de presă, odată ce evenimentul la care au participat s-a încheiat, devin ei înşişi, deseori, devoratori de produse mediatice sportive. Iată cât de sensibil este rolul de ordonator pentru un jurnalist sportiv.

c) Rolul de pedagog al jurnalismului sportiv considerăm că nu mai are nevoie de niciun fel de detaliere. În afara serviciului strict de informare, jurnalismul sportiv este obligatoriu să se comporte ca un decodor al realității. Explicațiile către public pot îmbrăca, la un moment dat, chiar o formă pedagogică. Jurnalismul în general, deci şi cel sportiv, are drept scop să devină formator de opinie, iar aspectul pedagogic este validat din plin.

d) Prin comentarea evenimentelor sportive, jurnalismul sportiv îşi asumă responsabilitatea de a atrage atenția şi de a ține publicul consumator aproape de fenomenul sportiv. Comentariul sportiv se referă la posibilitatea instrumentului media de a răspunde cu succes exigențelor şi aşteptărilor publicului care doreşte o opinie plasată pe un alt nivel decât acesta o deține. Rolul de comentator al jurnalsimului sportiv este unul cât se poate de important – un comentariu e obligatoriu să genereze alt comentariu, asigurând totodată continuitatea consumului de presă sportivă şi de eveniment sportiv.

e) Prin obligativitatea de a rămâne mereu echidistant, demersul jurnalismului sportiv e „obligat" nu neapărat să intre în conflict, dar să sancționeze la un anumit moment comportamente deviante ale celor care se regăsesc în spectrul comun al sportului. Fie că e vorba de sportivi, de cluburi, de antrenori, public, arbitri sau alte categorii de personal, jurnalismul trebuie să ia atitudine şi să fie „nebunul regelui" atunci când acțiunile celor enumerați anterior pot deteriora teatrul sportiv şi pot pune în pericol dezvoltarea viitoare a sportului şi a jurnalismului sportiv.

f) Jurnalismul sportiv are o misiune extrem de delicată şi importantă, de a asigura conservarea şi apărarea tradițiilor şi a legitimităților. Fără a fi un factor care să se opună progresului, în perspectivă sportivă, jurnalismului sportiv îi revine misiunea să asigure transcederea tradițiilor, a valorilor perene, a principiilor deja statutate, de la o generație la alta.